

TEM Toimialapalvelu • Syksy 2020

Pk-toimialabarometri

Puutuoteteollisuus

www.temtoimialapalvelu.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Esipuhe

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisena että alueellisina raportteina. Tämän lisäksi työ- ja elinkeinoministeriön toimialapalveluiden toimeksiannosta tuloksia julkistetaan toimialaryhmittäisinä raportteina.

Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta ja myös päätoimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Aleraportteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Syksyn 2020 Pk-yritysbarometri perustuu 5072 pk-yrityksen edustajan vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti suomalaisten pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista sekä yritysten liiketoimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia, kasvua ja uusiutumista, kansainvälistymistä sekä kehittämistarpeita ja kehittämisen esteitä. Ajankohtaisilla kysymyksillä on tällä kertaa selvitetty Koronan vaikutuksia liiketoimintaan ja yritysten tuen tarvetta. Tulosten vertailua on tehty ko. toimialaryhmän osalta koko maan, teollisuuden ja palvelualan näkyisiin. Ajallista vertailua on tehty osittain sanallisesti koko maan osalta kevään 2020 ja toimialaryhmittäin syksyn 2019 barometrin tuloksiin.

Tiivistelmä

Suhdannenäkymät

Pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset ovat heikentyneet selkeästi kevään 2020 tilanteesta. Yleisiä suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on -10, kun se keväällä oli +8. Puutuoteteollisuuden toimialaa edustavien pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat koko maahan verrattuna melko samanlaiset. Toimialan lähiajan suhdanneodotukset jäävät kuitenkin syksyn 2019 tilannetta heikommiksi saldoluvin ollessa nyt -9, kun se vuosi sitten oli +2.

Puutuoteteollisuuden toimialalla suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat koko maata paremmat, mutta jäävät hieman vuoden takaisesta. Saldoluku on nyt +4, kun se syksyllä 2019 oli +8. Koko maassa odotukset henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvin (-2) perusteella heikommät kuin keväällä 2019 (+9).

Kasvuhakuisuus ja uusiutuminen

Koko maassa mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä on saman verran kuin vuoden 2019 syksyllä (34 %). Yritystoiminnan loppumista ennakoivat samoin viime vuoden tapaan 4 % koko maan pk-yrityksistä. Puutuoteteollisuuden toimialalla on myös koko maan tapaan eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (50 %). Yrityksensä toiminnan loppumista ennakoivat vain 1 % alan vastanneista. Investoinnit ovat pk-yrityksissä eniten toteutettuja uusiutumiseen liittyviä toimia. Koko maassa toiseksi eniten on panostettu henkilöstön koulutukseen ja puutuoteteollisuuden toimialalla toiseksi useimmin mainitaan työn organisointi uudella tavalla mm. toimintatapoja kehittämällä.

Kehittämistarpeet ja esteet

Koko maan ja puutuoteteollisuuden toimialaa edustavat pk-yritykset näkevät eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on koko maassa henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Puutuoteteollisuudessa tuotantoon, materiaalitoimintoihin, tietotekniikkaan, tuotekehitykseen ja laatuun liittyvät tarpeet mainitaan toiseksi useimmin. Koko maassa pk-yritysten pahimpana kehittämisen esteenä nähdään yleinen suhdanne-/taloustilanne. Puutuoteteollisuutta edustavissa pk-yrityksissä kustannustaso nähdään pahimpana kehittämisesteenä.

Kansainvälistyminen

Noin joka viidennelle koko maan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Koko maan pk-yrityksissä suoraa palvelujen vientiä tai suoraa tavaroiden vientiä on näistä molempia noin 20% yrityksistä. Puutuoteteollisuuden pk-yrityksissä vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla on tämän syksyn otoksessa kolmasosalla. Suoraa palvelujen vientiä on näistä 13 prosentilla ja suoraa tavaroiden vientiä lähes yhdeksällä kymmenestä.

Sisällys

ESIPUHE.....	1
SISÄLLYS	3
1. JOHDANTO	4
1.1 Barometri.....	4
1.2 Aineisto	5
2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS	6
3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT	7
4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN.....	10
5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN	12
6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN TARPEET JA ESTEET.....	16
7. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA	18
8. TYÖEHTOSOPIMUSJÄRJESTELMÄ	21
TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT	28

Pk-toimialabarometri, syksy 2020, toimialaraportti

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

taloustutkimus

Pk-yritysbarometri, syksy 2020

Toimialaraportti, Puutuoteteollisuus

1. JOHDANTO

Suomen Yrittäjät, Finnvera Oyj sekä työ- ja elinkeinoministeriö tekevät yhteistyössä pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa ja taloudellista toimintaympäristöä kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa. Barometri julkistetaan sekä valtakunnallisenä että alueellisina raportteina.

1.1 Barometri

Pk-yritysbarometrissä on selvitetty suomalaisten pk-yritysten mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu muun muassa yrityksen kasvuun, kansainvälistymiseen ja rahoitukseen liittyvistä tekijöistä.

Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2010, Bisnoden yritysrekisteriä sekä Suomen Yrittäjien jäsenrekisteriä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti.

Vastaaajajoukon muodostaa 5072 kohderyhmän vaatimukset täyttävää pk-yrityksen edustajaa. Tiedonkeruumenetelmänä on käytetty internetkyselyä. Vastajat kutsuttiin kyselyyn sähköpostitse tai puhelimitse kesä-heinäkuussa 2020. Seuraavalla sivulla on esitetty taustatietoja toimialan vastaajista. Tutkimuksen on toteuttanut Taloustutkimus Oy Suomen Yrittäjien, Finnvera Oyj:n sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Taloustutkimus Oy:ssä COO Pasi Huovinen ja Senior Insight Manager Miika Parpo, Suomen Yrittäjissä pääekonomisti Mika Kuismanen, ekonomisti Petri Malinen ja ekonomisti Sampo Seppänen, Finnvera Oyj:ssä viestintäjohtaja Tarja Svartström sekä työ- ja elinkeinoministeriössä kehittämispäällikkö Katri Lehtonen.

Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite saldoluku. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta. Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39,4 %, huononee 8,6 % saldoluku = + 30,8 % -31 % HUOM. kaikissa laskelmissa käytetään tarkkoja, pyöristämättömiä lukuja, vaikka raportissa luvut esitetään kokonaisina ilman desimaaleja.

1.2 Aineisto

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat vastanneista puutuoteteollisuuden toimialaan kuuluvista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaamaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

Taulukko 1. Taustatietoja toimialalta vastanneista yrityksistä

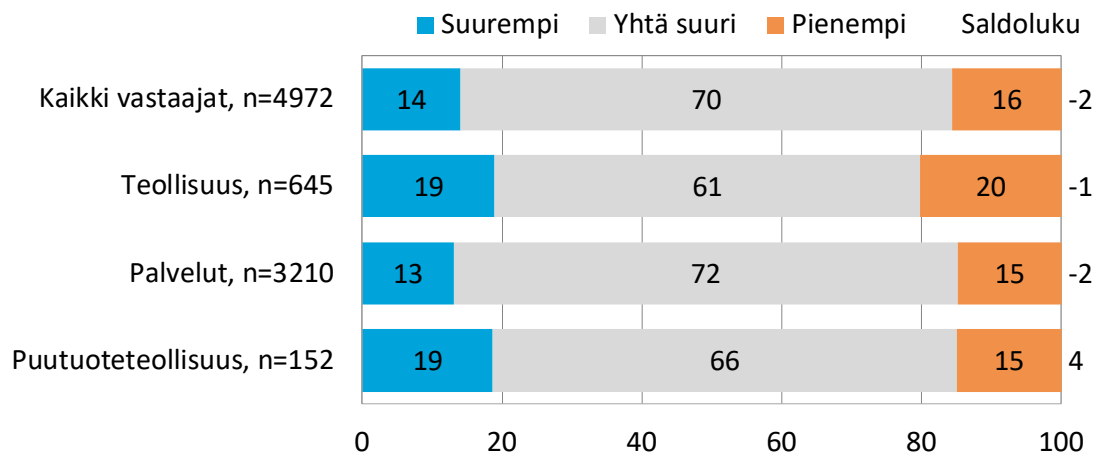
		n=	%
Toimialaryhmä	Puutuoteteollisuus	157	100
	sahaus, höyläys ja kyllästys	32	20
	puutalojen valmistus	9	6
	muu rakennuspuusepäntuote	16	10
	muu puu-, olki jne. valmistus	22	14
	Konttori- ja myymäläkalusteiden valmistus	13	8
	Keittiökalusteiden valmistus	15	10
	Muiden huonekalujen valmistus	50	32
Liikevaihto vuonna 2018	alle 0,2 miljoonaa euroa	56	36
	0,2-0,49 miljoonaa euroa	24	15
	0,5-0,99 miljoonaa euroa	18	12
	1,0-1,49 miljoonaa euroa	16	10
	1,5-1,99 miljoonaa euroa	6	4
	2,0-4,99 miljoonaa euroa	14	9
	5 miljoonaa euroa tai yli	22	14
Henkilöstömäärä	1 henkilö	45	29
	2-4 henkilöä	43	27
	5-9 henkilöä	24	15
	10-19 henkilöä	19	12
	20-49 henkilöä	13	8
	50 tai yli henkilöä	13	8
Yrityksen kasvuhakuisuus	Voimakkaasti kasvuhakuiset	7	4
	Kasvuhakuiset	62	39
	Asemansa säilyttäjät	42	27
	Ei kasvutavoitteita	40	25
	Toimintansa lopettavat	6	4
Yrityksellä vientitoimintaa	Kyllä	40	28
	Ei	105	72
Yrityksen perustamisvuosi	Ennen 1990	70	45
	1990-1999	27	17
	2000-2009	25	16
	2010-	34	22
Markkinat, joilla toimii pääasiallisesti	Paikallisilla tai alueellisilla	71	45
	Valtakunnallisilla Suomessa	66	42
	Kansainvälisillä	20	13

2. YRITYKSET JA TYÖLLISYYS

Työllistämisodotukset ovat koko maassa saldoluvun perusteella hieman heikommät kuin keväällä 2020. Tämän syksyn pk-yritysbarometrin vastaajista vain hieman yli joka kymmenes (14 %) arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluessa ja noin joka kuudesosa (16 %) arvioi henkilökunnan määrän pienentyvän. Saldoluvuksi muodostuu -2 (keväällä +9). Teollisuudessa ja palvelutoimialalla suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat saldoluvun perusteella melko samanlaiset kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin.

Puutuoteteollisuuden toimialalla suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta ovat positiiviset, mutta jäävät saldoluvun perusteella syksyn 2019 tilannetta hieman heikommiksi. Toimialan vastaajista 19 % arvioi henkilökunnan määrän kasvavan seuraavan vuoden kuluttua ja henkilökunnan määrän pienenemistä ennakoiti 15 %. Saldoluku on nyt +4, kun se vuosi sitten oli +8. Saldoluvun perusteella työllistämisodotukset ovat toimialalla hieman paremmat kuin koko maassa ja vertailutoimialoilla.

Kuva 1. Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua, %

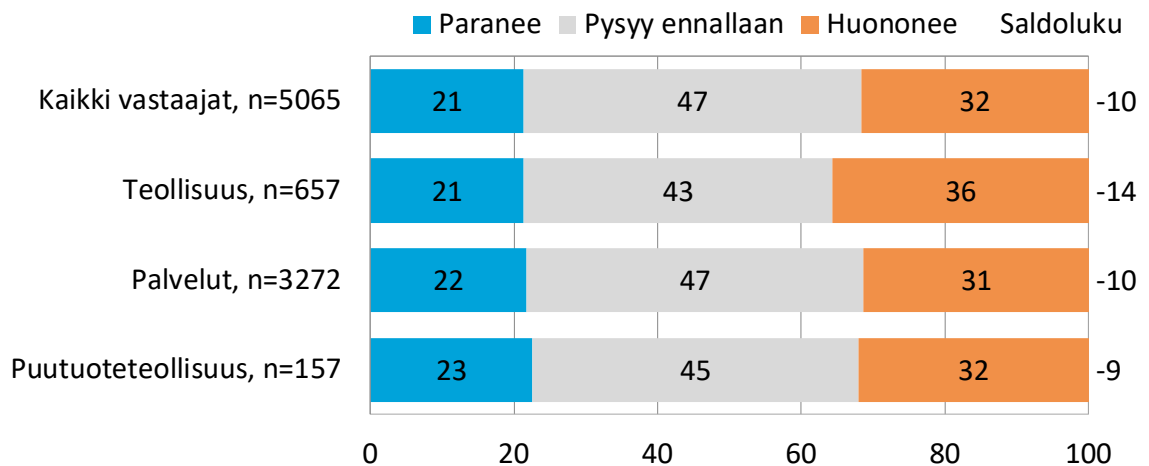

3. PK-YRITYSTEN SUHDANNENÄKYMÄT

Koko maan pk-yritysten lähiajan suhdanneodotukset jäävät selkeästi kevään 2020 näkymiä heikommiksi. Lähiajan suhdanneodotuksia kuvaava saldoluku on -10, kun se keväällä oli +8. Hieman alle puolet (47 %) koko maan pk-yrityksistä arvioi suhdanteiden pysyvän ennallaan lähimmän vuoden aikana. Koko maan pk-yrityksistä 21 % arvioi suhdanteiden paranevan ja 32 % huononevan. Palvelualoilla yleiset suhdannenäkymät ovat saldolukujen perustella koko maan tilanteen tasoiset ja teollisuudessa hieman heikommät.

Puutuoteteollisuuden yleiset suhdannenäkymät ovat melko samanlaiset vertailussa koko maahan ja vertailutoimialoihin. Toimialan lähiajan suhdanneodotukset ovat negatiiviset, minkä lisäksi ne jäävät vuodentakaista heikommiksi saldoluvin ollessa nyt -9, kun se syksyllä 2019 oli +2. Suhdanteiden paranemista ennakoi alan vastaajista nyt melko samansuuruinen osuus kuin viime vuonna, mutta pienempi osa ennakoi suhdanteiden pysyvän samana ja isompi osa uskoo suhdanteiden huononevan.

Kuva 2. Yleiset suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana, saldoluku %

Taulukko 2. Pk-yritysten odotukset tutkimuksen eri osa-alueiden kehityksestä seuraavan vuoden kuluttua, %

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Liikevaihto				
Kaikki vastaajat	31	35	33	-2
Teollisuus	38	30	32	6
Palvelut	32	35	34	-2
Puutuoteteollisuus	28	43	28	0
Investointien arvo				
Kaikki vastaajat	18	51	31	-13
Teollisuus	25	43	32	-7
Palvelut	17	52	30	-13
Puutuoteteollisuus	26	42	31	-5
Viennin arvo				
Kaikki vastaajat	10	62	28	-18
Teollisuus	23	55	22	0
Palvelut	9	65	26	-18
Puutuoteteollisuus	14	56	29	-15
Tuonnin arvo				
Kaikki vastaajat	8	65	27	-19
Teollisuus	16	61	23	-7
Palvelut	4	70	25	-21
Puutuoteteollisuus	13	66	20	-7
Palkkakustannukset henkilöä kohden				
Kaikki vastaajat	33	53	14	19
Teollisuus	40	51	9	31
Palvelut	31	54	16	15
Puutuoteteollisuus	32	61	7	24
Materiaalien hinnat				
Kaikki vastaajat	38	55	7	31
Teollisuus	43	49	8	35
Palvelut	34	58	7	27
Puutuoteteollisuus	43	48	10	33
Lopputuotteiden tai palveluiden hinnat				
Kaikki vastaajat	34	58	9	25
Teollisuus	33	57	10	23
Palvelut	32	59	9	24
Puutuoteteollisuus	38	55	7	31
Kannattavuus				
Kaikki vastaajat	25	41	34	-9
Teollisuus	31	37	32	-1
Palvelut	25	41	34	-9
Puutuoteteollisuus	31	37	31	0

	Suurempi	Yhtä suuri	Pienempi	Saldoluku
Vakavaraisuus				
Kaikki vastaajat	25	52	23	2
Teollisuus	30	50	20	9
Palvelut	24	52	25	-1
Puutuoteteollisuus	31	49	20	11
Innovaatiot, tuotannon tai tuotteiden kehitys				
Kaikki vastaajat	29	55	16	13
Teollisuus	38	50	12	25
Palvelut	30	55	16	14
Puutuoteteollisuus	32	53	15	17
Tilausten määrä				
Kaikki vastaajat	29	39	32	-2
Teollisuus	33	34	33	0
Palvelut	29	40	31	-3
Puutuoteteollisuus	36	34	30	6
Panostukset kansainvälistymiseen				
Kaikki vastaajat	11	61	27	-16
Teollisuus	23	58	18	5
Palvelut	11	63	26	-15
Puutuoteteollisuus	9	66	25	-15

Eri osatekijöiden suhdanteita arvioitaessa uskotaan koko maassa saldolukujen perusteella yleisimmin materiaalien hintojen nousuun (saldoluku +31) ja lopputuotteiden tai palvelujen hintojen nousuun (+25). Myös palkkakustannusten nousuun (+19) ja innovaatioiden, tuotannon tai tuotteiden kehityksen kasvuun (+13) uskovia on edelleen selvästi enemmän kuin niiden laskuun uskovia. Odotukset tuonnin ja viennin arvon kasvuun ovat koko maassa heikot saldolukujen ollessa nyt -19 ja -18.

Puutuoteteollisuudessa uskotaan vahvimmin materiaalien hintojen kasvuun (+33). Seuraavaksi vahvimmin alalla uskotaan lopputuotteiden tai palveluiden hintojen kasvuun (+31) sekä palkkakustannusten kasvuun (+24). Odotukset investointien arvon kehityksestä ovat alalla negatiiviset mutta paremmat kuin koko maassa ja vertailutoimialoilla keskimäärin saldoluvun ollessa nyt -5 (syksyllä 2019 +6).

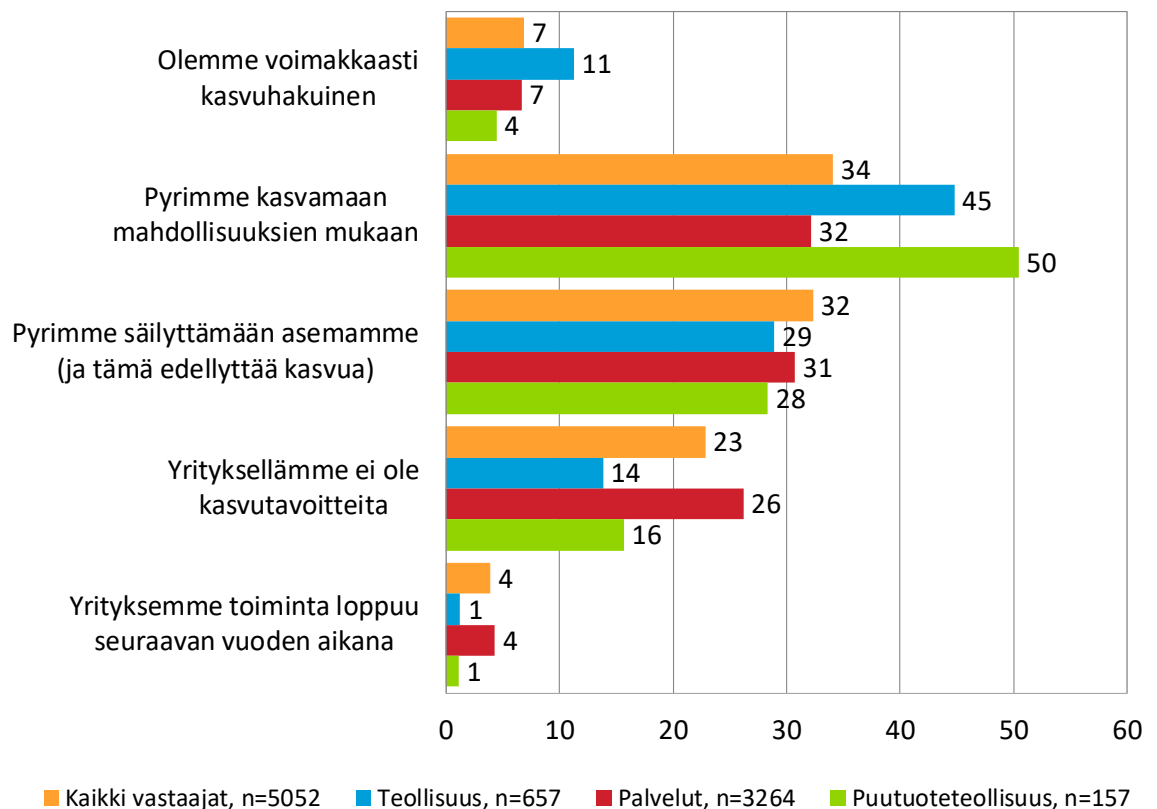
4. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS JA UUSIUTUMINEN

Koko maassa on eniten mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä pk-yrityksiä (34 %). Asemansa säilyttämään pyrkiviä pk-yrityksistä on kuitenkin käytännössä saman verran, 32%. 7 % koko maan vastanneista pk-yrityspäätäjistä sanoo yrityksensä olevan voimakkaasti kasvuhakuinen. Yritystoiminnan loppumista ennakoii 4 % koko maan pk-yrityksistä, mikä on yhden prosenttiyksikön verran enemmän kuin keväällä.

Puutuoteteollisuutta edustavissa pk-yrityksissä voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä on tämän syksyn otoksessa 4 % (syksyllä 2018 4 %). Mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkiviä on alalla nyt 50% (syksyllä 2018 36 %) ja asemansa säilyttämään pyrkiviä 28 % (syksyllä 2018 37 %). Vailla kasvutavoitteita olevia pk-yrityksiä toimialalla on nyt 16 %, kun vuosi sitten osuus oli 20 %. Yrityksensä toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoii nyt 1 % alan vastanneista, viime syksynä 4 %.

Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on koko maassa yhteensä 41 % eli hieman vähemmän kuin syksyllä 2019. Puutuoteteollisuudessa tämä yhteenlaskettu osuus on nyt 54%, kun se syksyllä 2019 oli reilusti pienempi, 40 %.

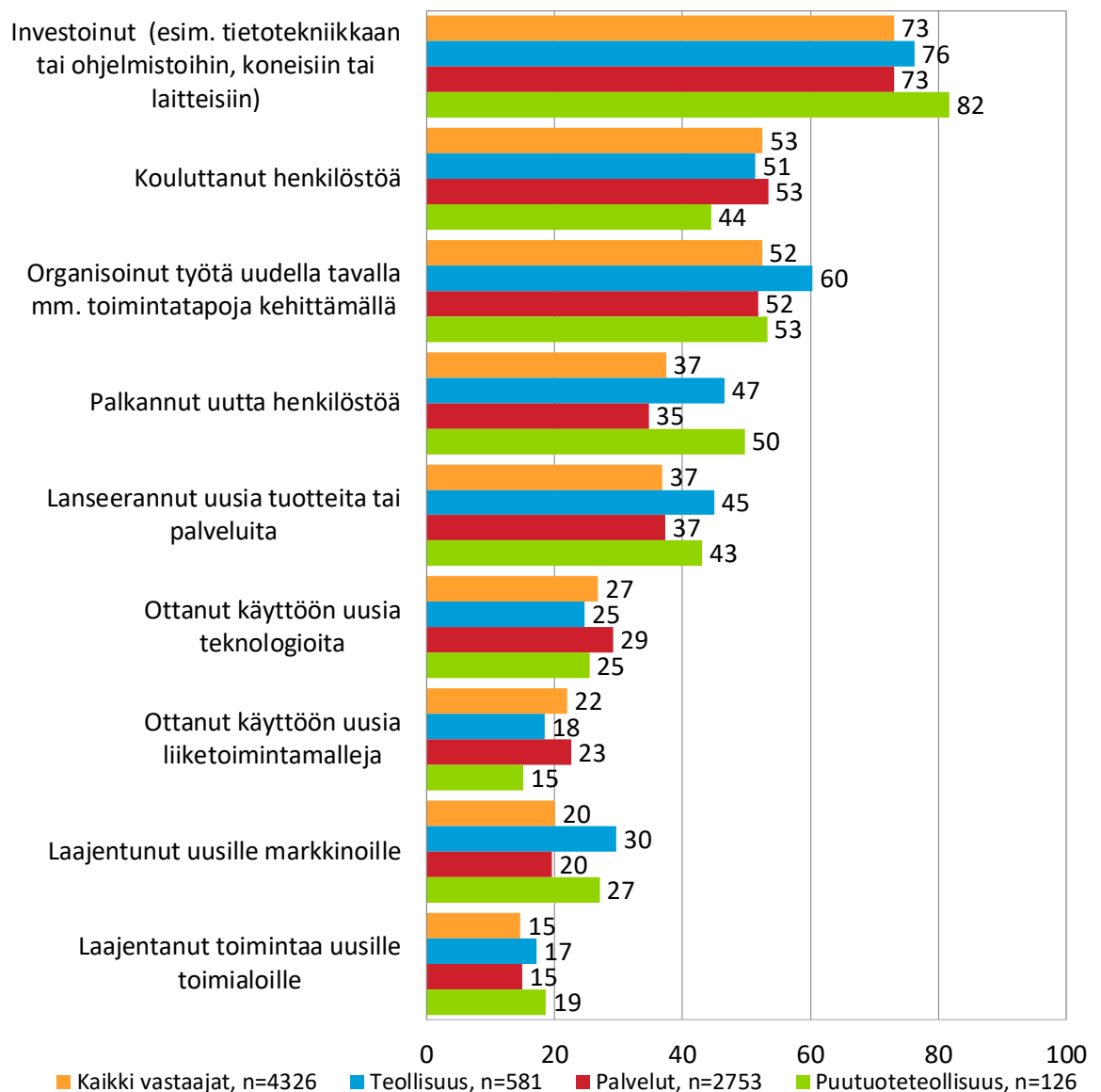
Kuva 3. Pk-yritysten kasvuhakuisuus, %

Investoinnit ja henkilöstön koulutus ovat koko maassa ja pääosin myös vertailutoimialoilla pk-yritysten eniten toteuttamia uusiutumiseen liittyviä toimia viimeisen vuoden aikana.

Puutuoteteollisuudessa on myös panostettu eniten ja vuoden takaista enemmän investointeihin. Tämän jälkeen on toimialalla panostettu useimmin työn uudella tavalla organisointiin. Uuden henkilöstön palkkaaminen, henkilöstön koulutus ja uusien tuotteiden ja palveluiden lanseeraaminen mainitaan alalla seuraavaksi yleisimmin. Uutta henkilöstöä sanoo alalla palkanneensa useampi kuin viime syksyn barometrissa (50 % 2020=> 46 % 2019).

Kuva 4. Pk-yritysten tekemät uusiutumistoimet viimeisten 12 kk:n aikana, %, */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

5. PK-YRITYSTEN KANSAINVÄLISTYMINEN

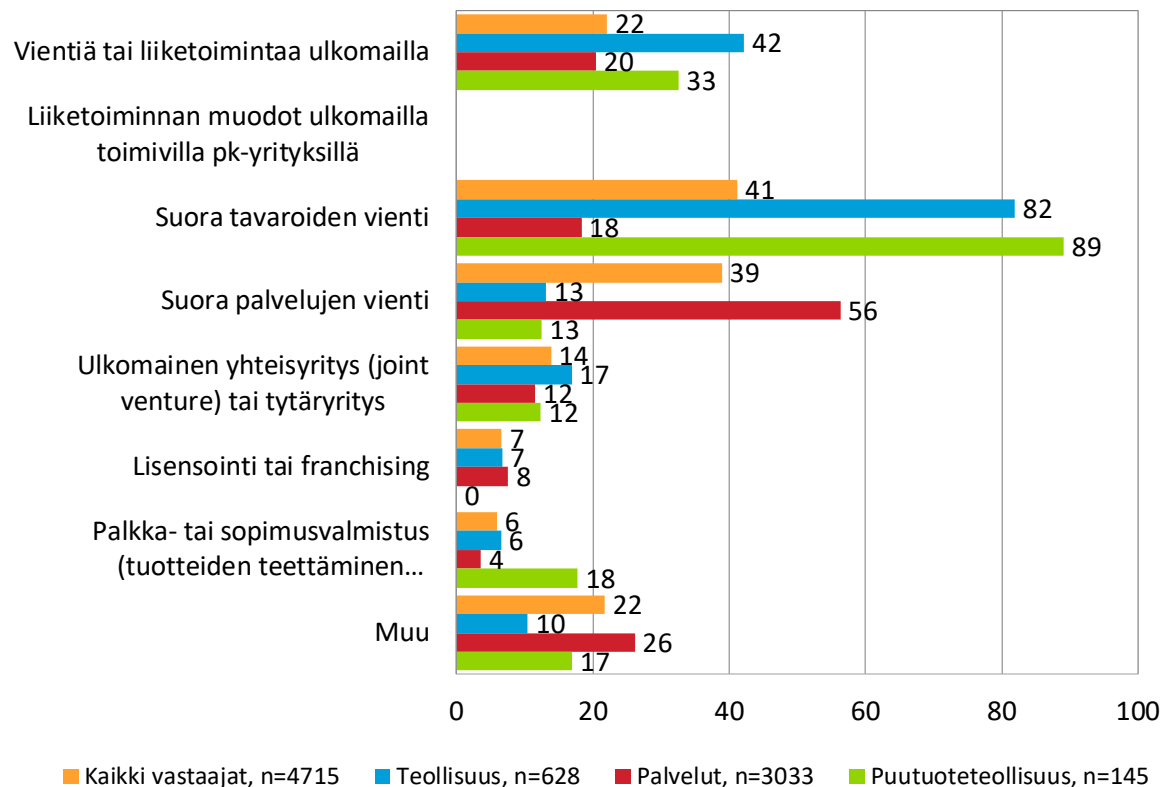
Koko maan pk-yrityksistä noin joka kuudennelle, teollisuudessa alle puolella ja palvelualan pk-yrityksistä alle joka kymmenennellä on suoraa tuontitoimintaa. Puutuoteteollisuuden alalta vastanneista 41 % sanoo yrityksellään olevan suoraa tuontitoimintaa. Vuoden takaisessa otoksessa tämä osuus oli pienempi, 31 %.

Taulukko 3. Tuontiyritysten osuus, % pk-yrityksistä

	Kaikki vastaajat	Teollisuus	Palvelut	Puutuoteteollisuus
Suoraa tuontitoimintaa	16	40	6	41

Noin joka viidennellä koko maan pk-yrityksistä on vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla. Näistä suoraa palvelujen vientiä ja suoraa tavaroiden vientiä on molempia noin kahdella viidestä. Puutuoteteollisuutta edustavissa pk-yrityksissä vientiä tai liiketoimintaa ulkomailla on tämän syksyn otoksessa kolmasosalla (33 %; syksyllä 2019 35 %). Suoraa palvelujen vientiä on näistä 13 prosentilla ja suoraa tavaroiden vientiä lähes yhdeksällä kymmenestä (89 %).

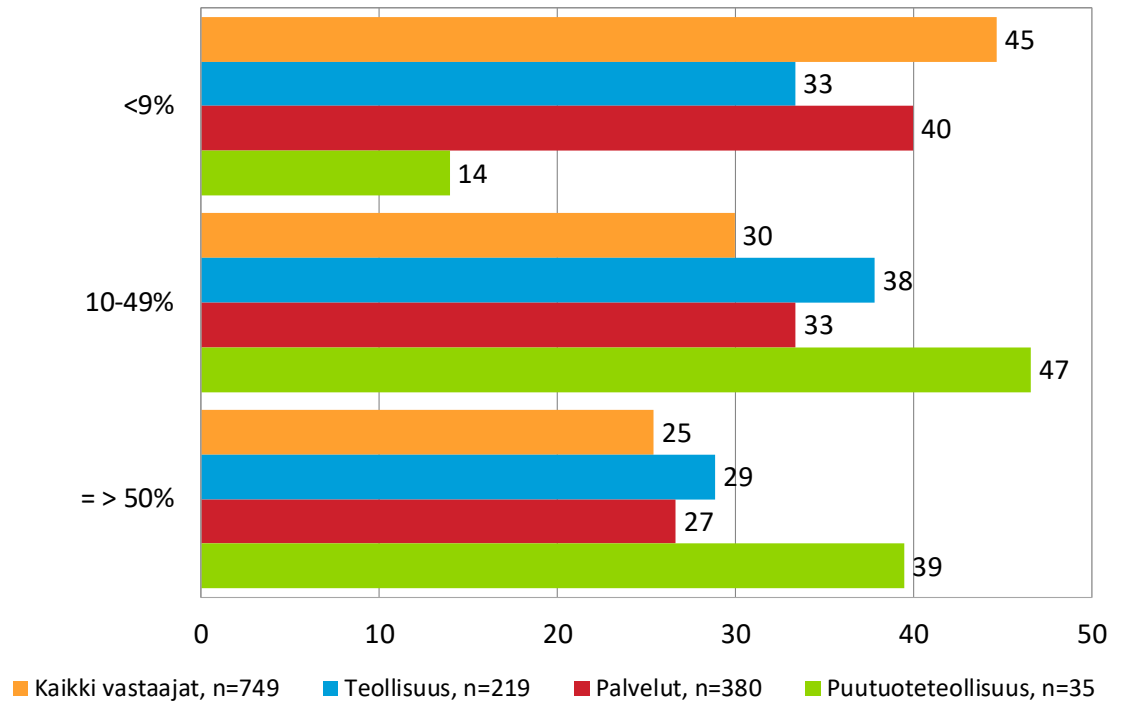
Kuva 5. Pk-yritysten toiminta ulkomailla, % yrityksistä, */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

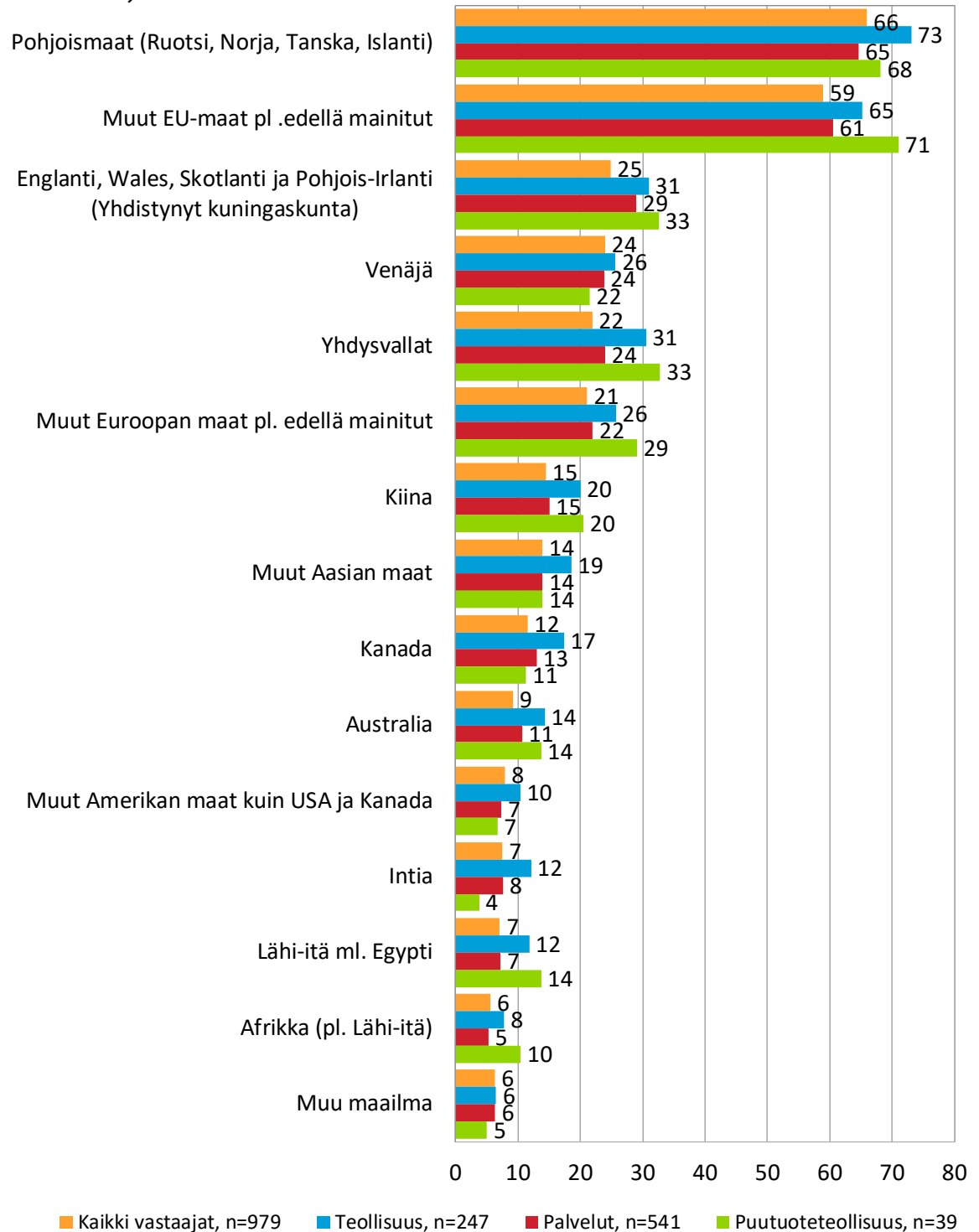
Alle puolella koko maan ja vain 14 prosentilla puutuoteteollisuuden pk-yrityksistä viennin osuus kokonaisliikevaihdosta on alle 9 %. Puutuoteteollisuudessa on keskimääräistä ja muita toimialoja enemmän niitä vastaajia, joilla tämä osuus on 10-49 % tai yli 50%.

Kuva 6. Viennin osuus suoraan vientitoimintaa harjoittavien yritysten kokonaisliikevaihdosta vuonna 2020, % yrityksistä

Pohjoismaat sekä muut EU-maat (pl. pohjoismaat) muodostavat pk-yritysten merkittävimmän markkina-alueen ulkomailla. Puutuoteteollisuudessa muut EU-maat, Yhdistynyt kuningaskunta, Yhdysvallat, muut Euroopan maat, Lähi-itä ja Afrikka mainitaan muita ryhmiä useammin.

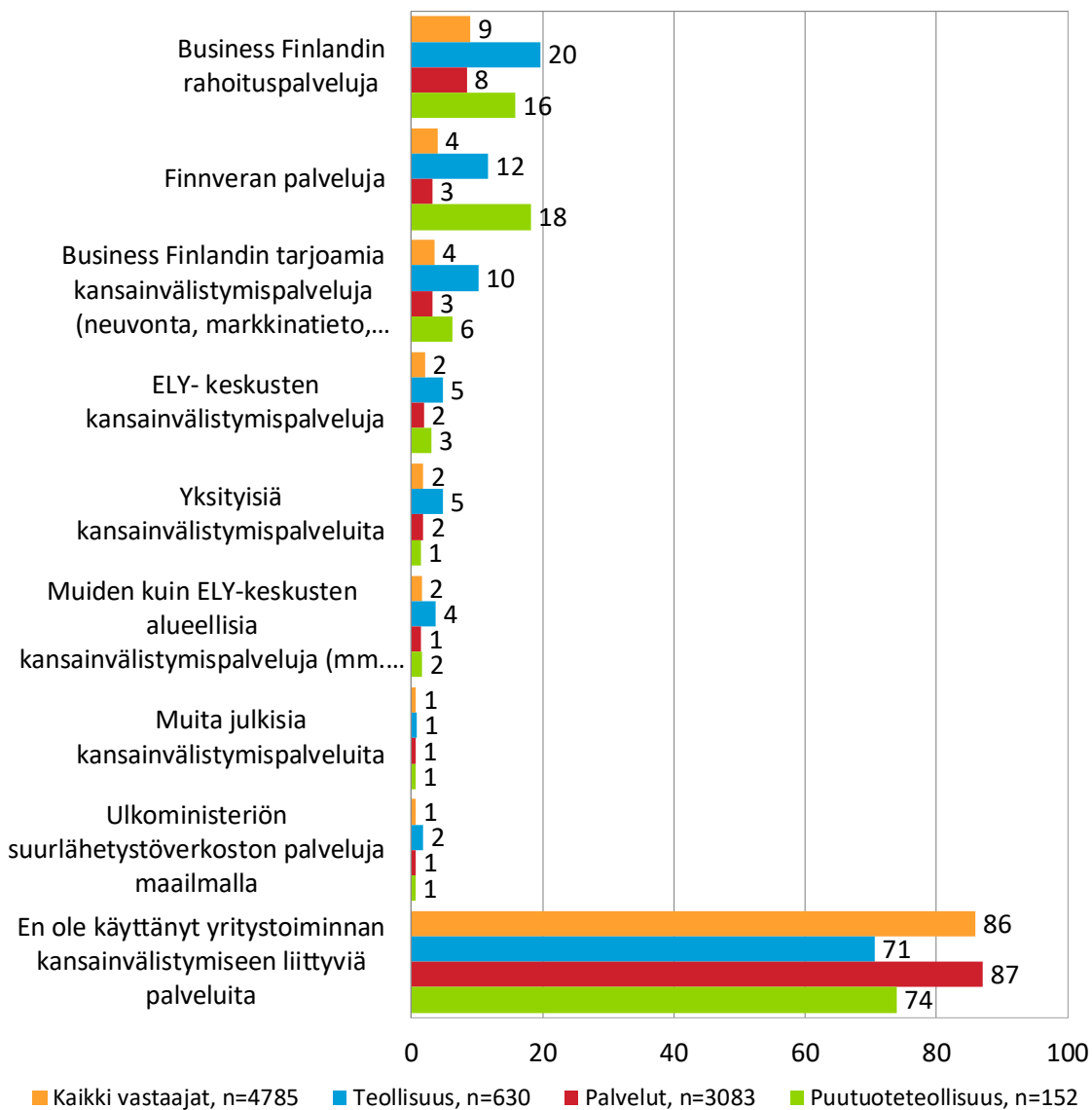
Kuva 7. Pk-yritysten markkina-alueet ulkomailla, % yrityksistä, joilla toimintaa ulkomailla, */

*/ Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Valtaosa pk-yrityksistä ei ole käyttänyt kansainvälistymiseen liittyviä palveluja lähimmän vuoden aikana. Puutuoteteollisuuden kuten myös teollisuuden vastaajaryhmissä toimialaloilla on näitä palveluja käytetty keskimääräistä useammin.

Kuva 8. Oletteko käyttäneet seuraavia kansainvälistymiseen liittyviä palveluita viimeisen vuoden aikana?, */

**/ Osittain näkyvä vastausvaihtoehto kokonaisuudessaan:*

Muiden kuin ELY-keskusten alueellisia kansainvälistymispalveluja (mm. Suomen Yrittäjät, Kauppakamarit Suomessa, seudulliset kehitysyhtiöt)

6. PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN TARPEET JA ESTEET

Koko maassa pk-yritykset näkevät eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä. Seuraavaksi eniten kehittämistarvetta on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Teollisuudessa ja palvelualalla tulokset ovat kehittämistarpeiden osalta pääosin vastaavat kuin koko maassa, joskin teollisuudessa koetaan tuotanto- ja materiaalitoimintojen ja viennin kehittämisessä enemmän tarvetta. Puutuoteteollisuudessa markkinointi ja myynti koetaan myös merkittävimpänä kehittämistarpeena. Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys ja laatu korostuvat muita ryhmiä selvemmin kehittämistarpeina.

Kuva 9. Pk-yritysten kehittämistarpeet, %, */, **/

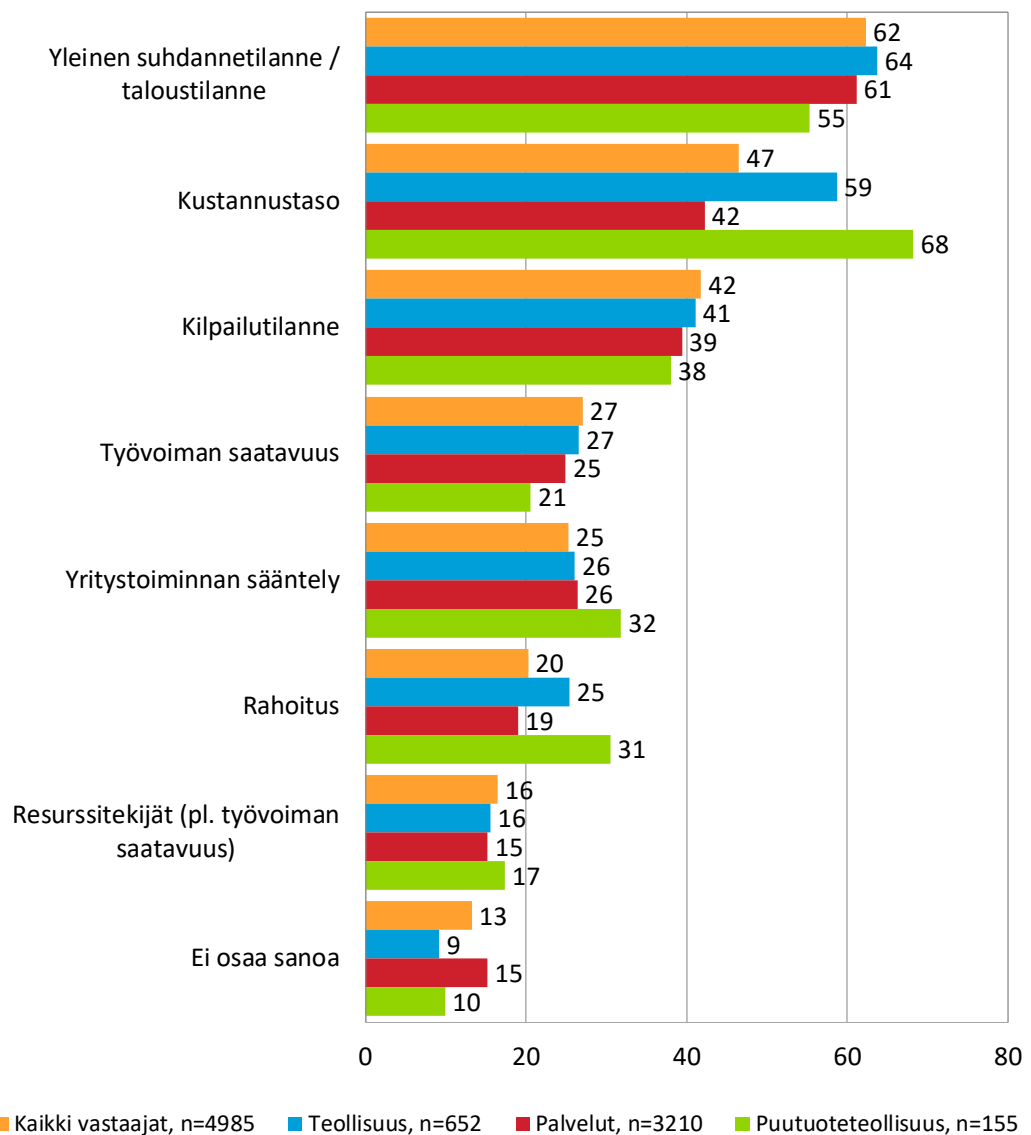

*/ Vastaajat ovat valinneet kolme tärkeintä vaihtoehtoa.

**/ Osittain näkyvät vastausvaihtoehdot kokonaisuudessaan:

Koko maan Pk-yritysten pahin ulkopuolinen kehittämisen este on selkeästi tämän vuoden yleinen suhdannetilanne, kustannustason ja kilpailutilanteen ollessa seuraavaksi suurimmat esteet. Teollisuudessa varsinkin kustannustaso on selkeästi merkittävämpi ulkoinen este kuin muilla toimialoilla. Puutuoteteollisuuden pk-yrityksissä kustannustaso nähdään pahimpana kehittämiseen ja myös muita ryhmiä selkeämmin. Toiseksi pahimpana ulkopuolisena kehittämisen esteenä mainitaan yleinen suhdannetilanne, joka on kaikkien vastaajien parissa pahin este. Puutuoteteollisuudessa mainitaan myös rahoitus ja yritystoiminnan sääntely keskimääräistä useammin ulkopuolisena kehittämisen esteenä.

Kuva 10. Pk-yritysten pahimmat ulkopuoliset kehittämisen esteet, %, */

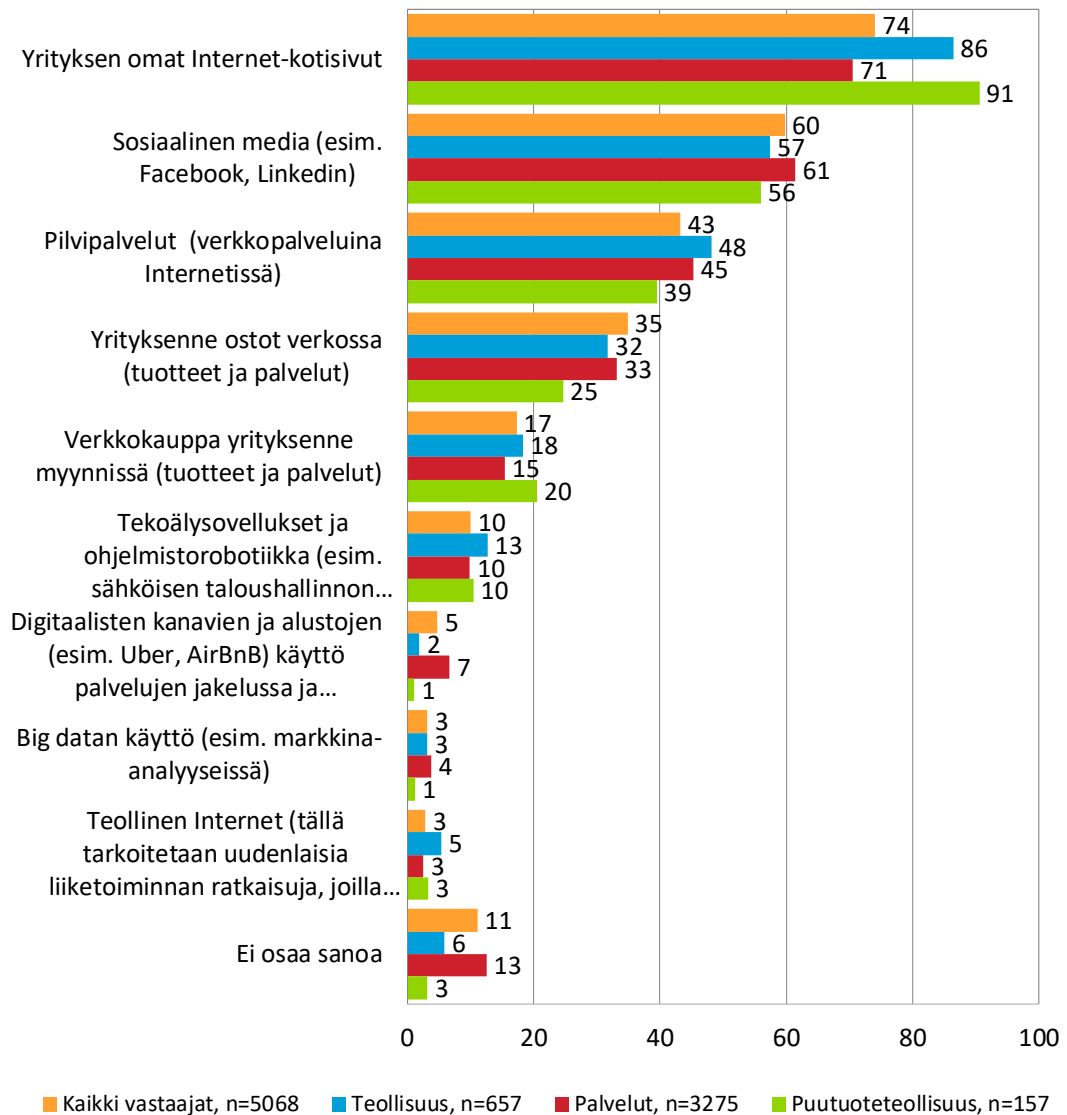
*/Vastaajat ovat valinneet kolme tärkeintä vaihtoehtoa.

7. DIGITAALISUUS LIIKETOIMINNASSA

Noin kolmella neljästä koko maan pk-yrityksestä on omat Internet-kotisivut. Seuraavaksi eniten pk-yritykset hyödyntävät tai käyttävät viime vuoden tapaan digitaalisista työkaluista/palveluista liiketoiminnassaan sosiaalista mediaa ja pilvipalveluja.

Toimialoittain tarkasteltuna tulokset vastaavat pääosin koko maan tilannetta. Teollisuus- ja Puutuoteteollisuutta edustavissa ryhmissä keskimääräistä useammalla on omat Internet-kotisivut.

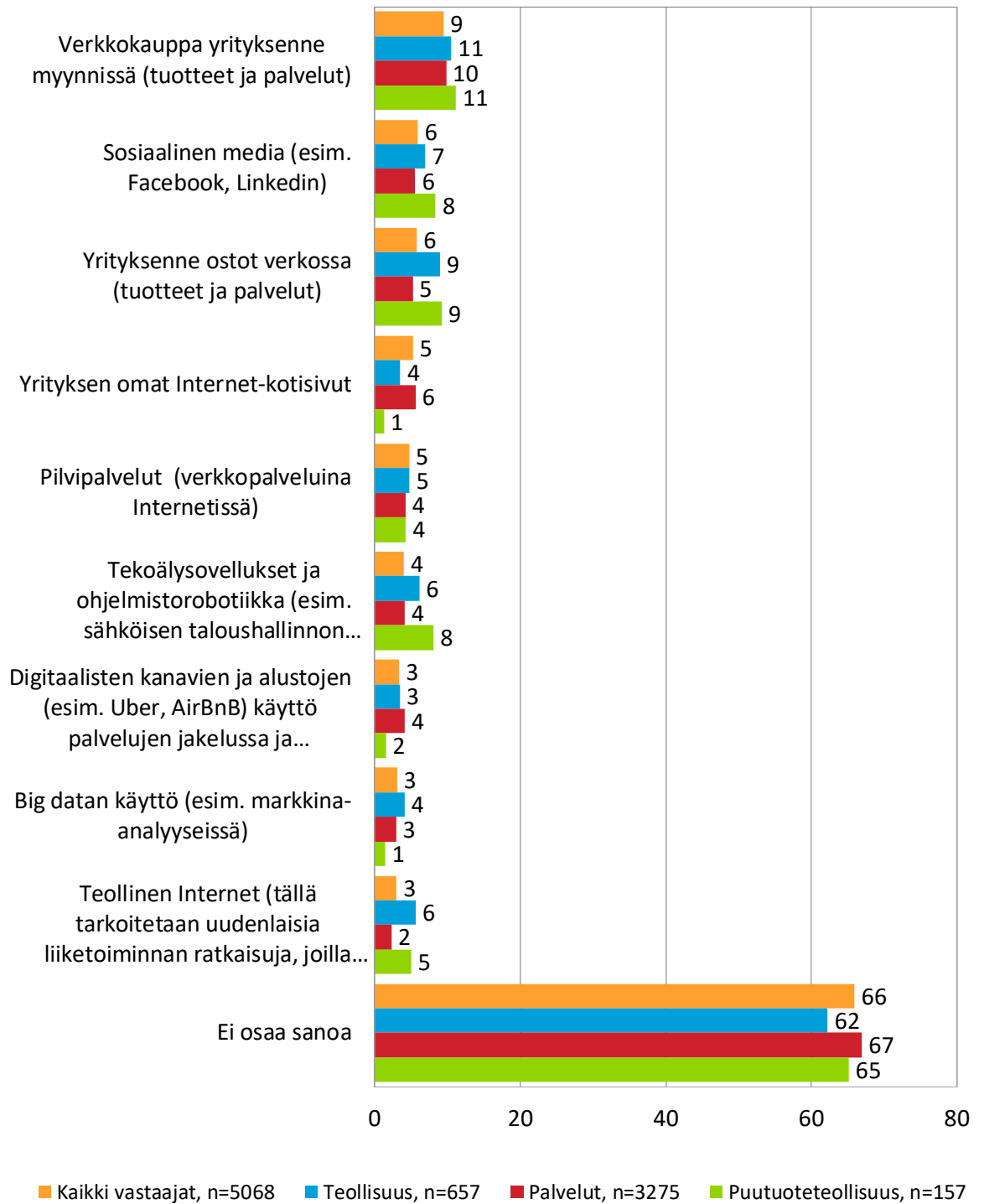
Kuva 11. Pk-yritysten liiketoiminnassaan hyödyntämät tai käyttämät digitaaliset työkalut ja palvelut, %, */

*/Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja.

Verkkokaupan käyttöönottoa suunnittelee koko maassa ja vertailutoimialoilla noin joka kymmenes vastanneista pk-yrityksistä. Puutuoteteollisuudessa tämän mainitsee hieman useampi, 11 % vastanneista. Melko suuri osa vastaajista ei kuitenkaan ottanut kantaa kysymykseen.

Kuva 12. Digitaaliset työkalut ja palvelut, joita pk-yritykset aikovat ottaa käyttöön seuraavien 12 kk:n aikana % */

Pk-yrityspäätäjät arvioivat myös yhdeksän eri digitalisoitumisesta syntyvän yksilöidyn mahdollisuuden merkitystä yrityksensä kannalta. Arviointi pyydettiin tekemään asteikolla 5-1, jossa 5=erittäin suuri merkitys ja 1=ei merkitystä. Taulukossa 4 on esitetty tulokset annettujen vastausvaihtoehtojen keskiarvotuloksina vastaajaryhmittäin.

Koko maassa ja vertailutoimialoilla yrityskuvan vahvistuminen, uusien asiakasryhmien tavoittaminen ja asiakaspalvelun sekä kannattavuuden parantuminen arvioidaan merkittävimmit digitalisoitumisesta syntyviksi mahdollisuuksiksi pk-yritysten keskuudessa. Puutuoteteollisuutta edustavassa vastaajaryhmässä digitalisoitumisen mahdollisuudet nähdään pääosin melko samoin kuin muissa vastaajaryhmissä.

Taulukko 4. Digitalisoitumisesta syntyvien mahdollisuuksien merkitys yritykselle, asteikko 5-1

	Kaikki vastaajat, n=4820	Teollisuus, n=622	Palvelut, n=3113	Puutuoteteolli- suus, n=150
Yrityskuvan vahvistuminen	3,63	3,74	3,58	3,63
Uusien asiakasryhmien tavoittaminen	3,62	3,69	3,61	3,74
Asiakaspalvelun parantuminen	3,46	3,56	3,42	3,49
Kannattavuuden parantuminen	3,41	3,48	3,35	3,47
Liiketoimintaprosessien tehostuminen	3,24	3,36	3,16	3,17
Yhteistyön tiivistyminen yhteistyökumppanien kanssa	3,19	3,26	3,15	3,19
Uusien liiketoimintamahdollisuuksien luominen	3,07	3,16	3,08	3,06
Tuotekehityksen tehostuminen	2,86	3,00	2,86	2,85
Liiketoiminnan kansainvälistyminen	2,23	2,80	2,22	2,70

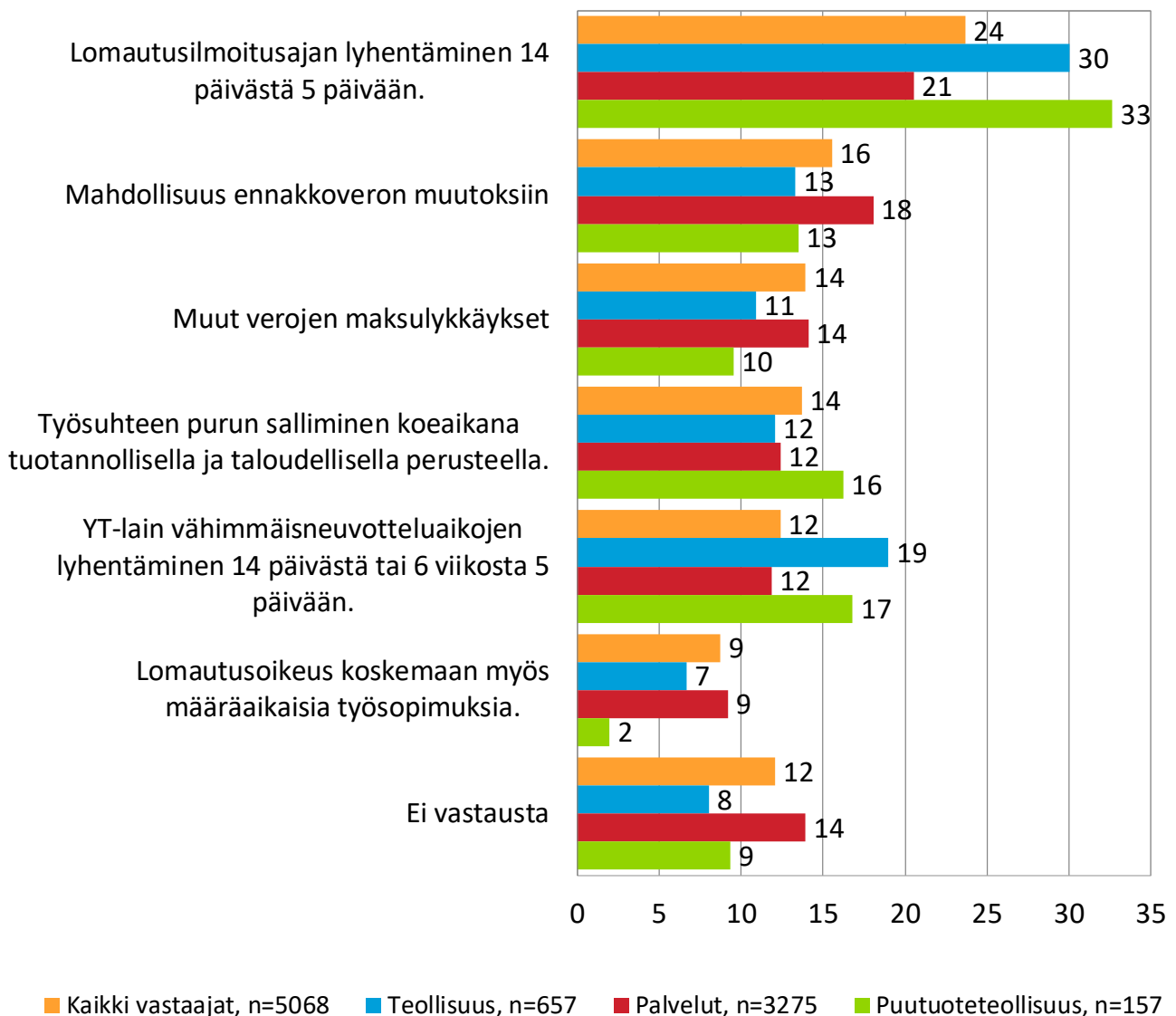

8. KORONAN JA POLIITTISTEN PÄÄTÖSTEN VAIKUTUS YRITYSTOIMINTAAN

Keväällä tehtiin yritysten ja työpaikkojen turvaamiseksi väliaikaisia muutoksia työlainsäädäntöön ja verotukseen. Suomalaisista pk-yrityksistä koettiin tärkeimmäksi lomautusilmoitusajan lyhentämien 5 päivään. Tämän jälkeen aika tasa-arvoisina merkitykseltään tulivat mahdollisuus ennakkoveron muutoksiin, muut verojen maksulykkäykset, työsuhteen purun mahdollistaminen koeajalla sekä YT-lain vähimmäisneuvotteluaikojen lyhentäminen. Vähiten tärkeimmäksi koettiin lomautusoikeuden liittäminen myös määräaikaisiin työsuhteisiin.

Puutuoteteollisuuden pk-yrityksissä on keskimääräistä enemmän niitä yrityksiä, jotka pitävät tärkeänä lomautusilmoitusajan lyhentämistä 5 päivään. Myös YT-lain vähimmäisneuvotteluaikojen lyhentäminen saa keskimääräistä enemmän kannatusta. Lomautusoikeuden laajentaminen koskemaan myös määräaikaisia työsopimuksia on muita toimialojen pienempi merkitys puutuoteteollisuudelle.

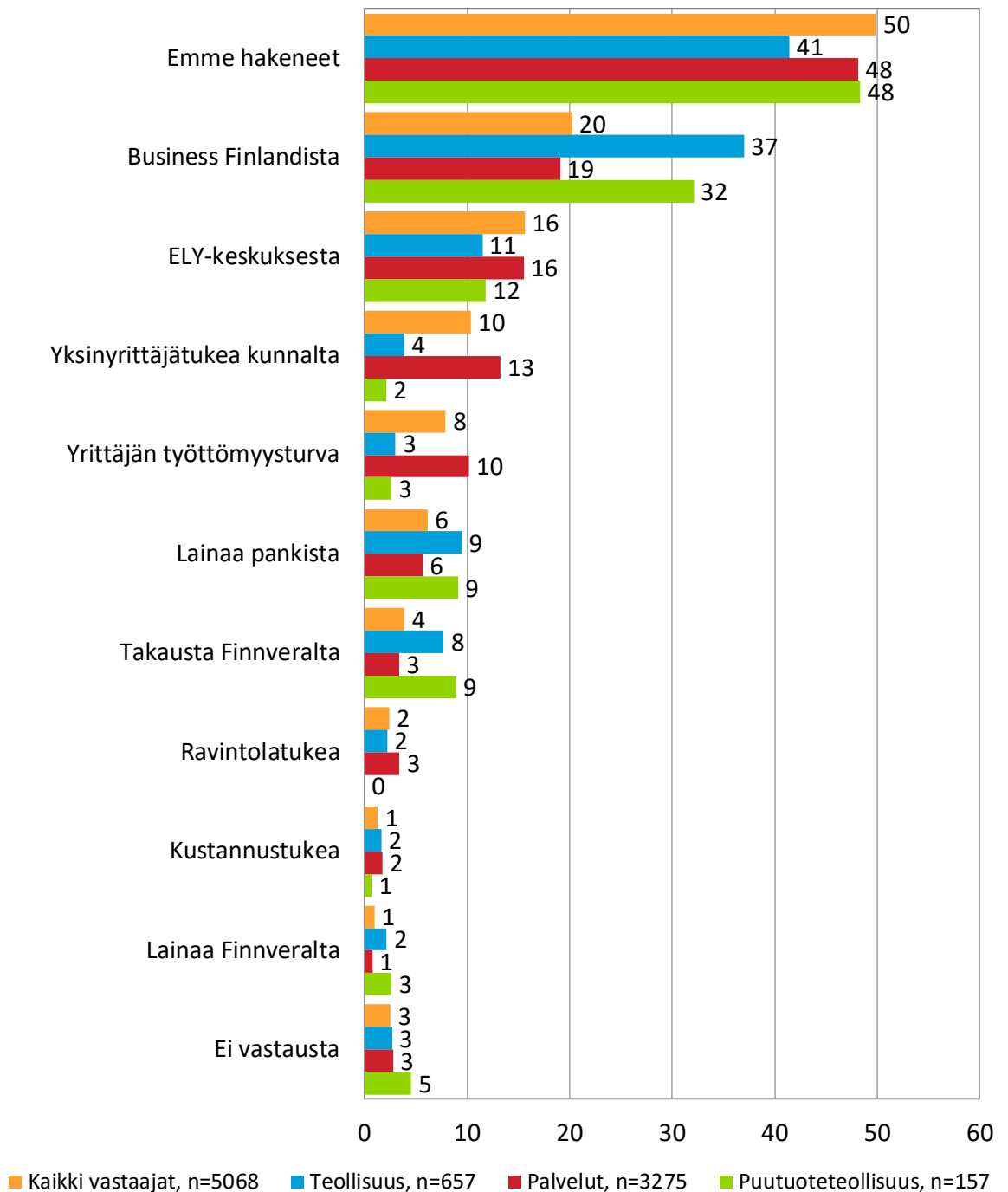
Kuva 13. Yritysten ja työpaikkojen turvaamiseksi tehtiin väliaikaisia muutoksia työlainsäädäntöön ja verotukseen. Valitkaa mielestänne tärkein muutos., %

Puolet Suomen pk-yrityksistä eivät hakeneet tukea tai lainaa yrityksen tai oman toimeentulon turvaamiseksi. Kun lainaa tai tukea haettiin, haettiin sitä yleisimmin Business Finlandilta ja ELY-keskuksesta.

Puutuoteteollisuuden pk-yritykset olivat hieman keskimääräistä passiivisempia lainan ja tuen haun suhteen, kun vain 47% yrityksistä oli jotain laina- tai tukimuotoa hakenut. Puutuoteteollisuudessa Business Finlandilta haettu tuki oli selkeästi keskimääräistä suosituimpi tukimuoto. Myös lainaa pankista ja takausta Finnveralta hyödynnettiin keskimääräistä enemmän.

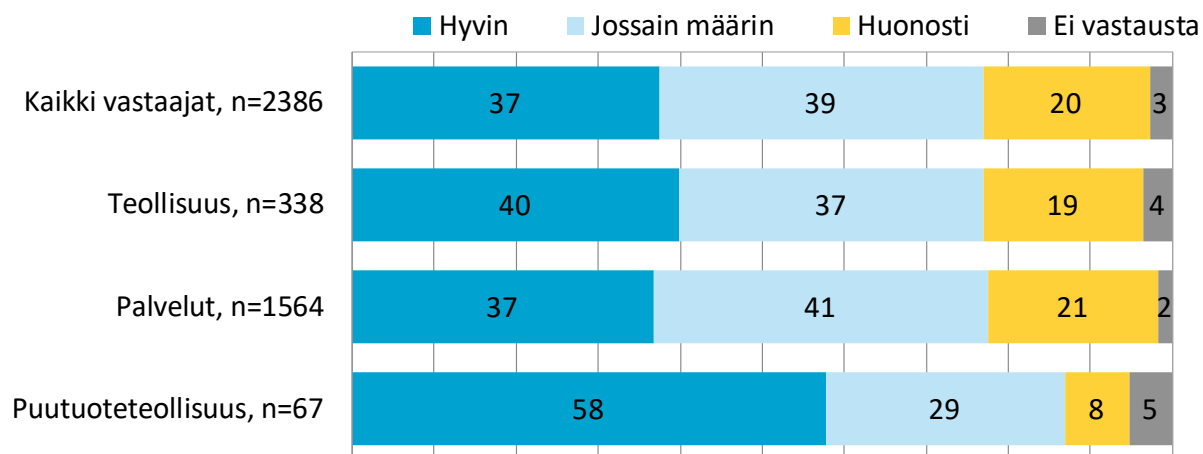
Kuva 14. Haitteko tukea tai lainaa yrityksenne toimintaan tai omaan toimeentulonne? %

Kuva 15. Vastasiko tuki yrityksenne tarpeisiin? %

Suurin osa tukea hakeneista pk-yrityksistä (76%) koki tuen vastanneen ainakin jossain määrin heidän yrityksensä tarpeisiin. Viidesosa vastaajista kuitenkin koki, että tuki vastasi tarpeisiin huonosti.

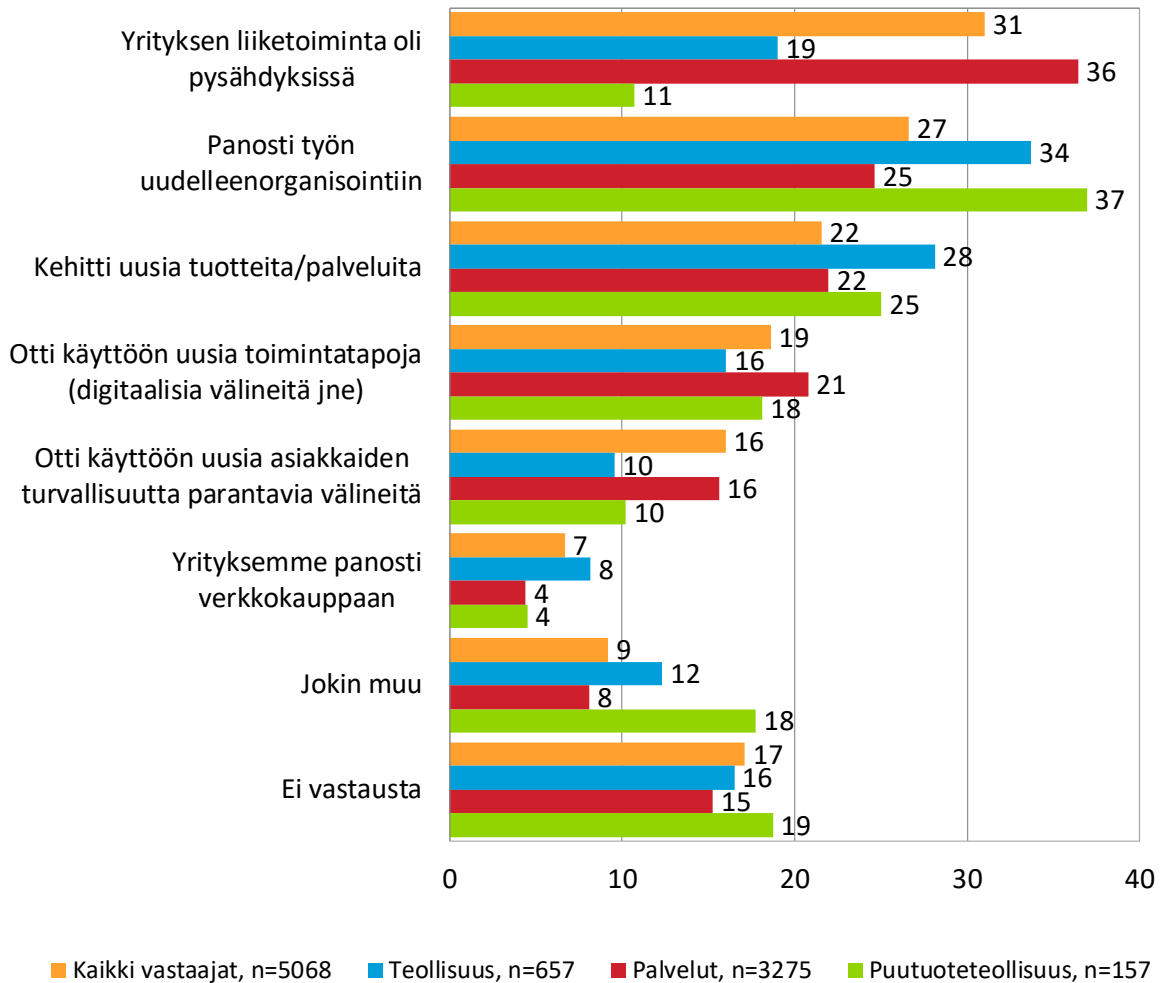
Puutuoteteollisuuden pk-yrityksien vastaajat kokivat hakemiensa tukien vastanneen heidän tarpeitaan keskimääräistä useammin, kun vain 8 % heistä koki tuen vastanneen tarpeisiin huonosti.

Kuva 16. Miten liiketoimintanne muuttui kevään kriisin aikana? %

Suurin vaikutus kevään kriisillä Suomen pk-yrityksiin oli se, että yritysten liiketoiminta oli pysähdyksissä. Tämän jälkeen liiketoimintaan vaikuttaneita tekijöitä oli yritysten panostaminen töiden uudelleen organisointiin sekä uusien tuotteiden ja palveluiden kehittäminen.

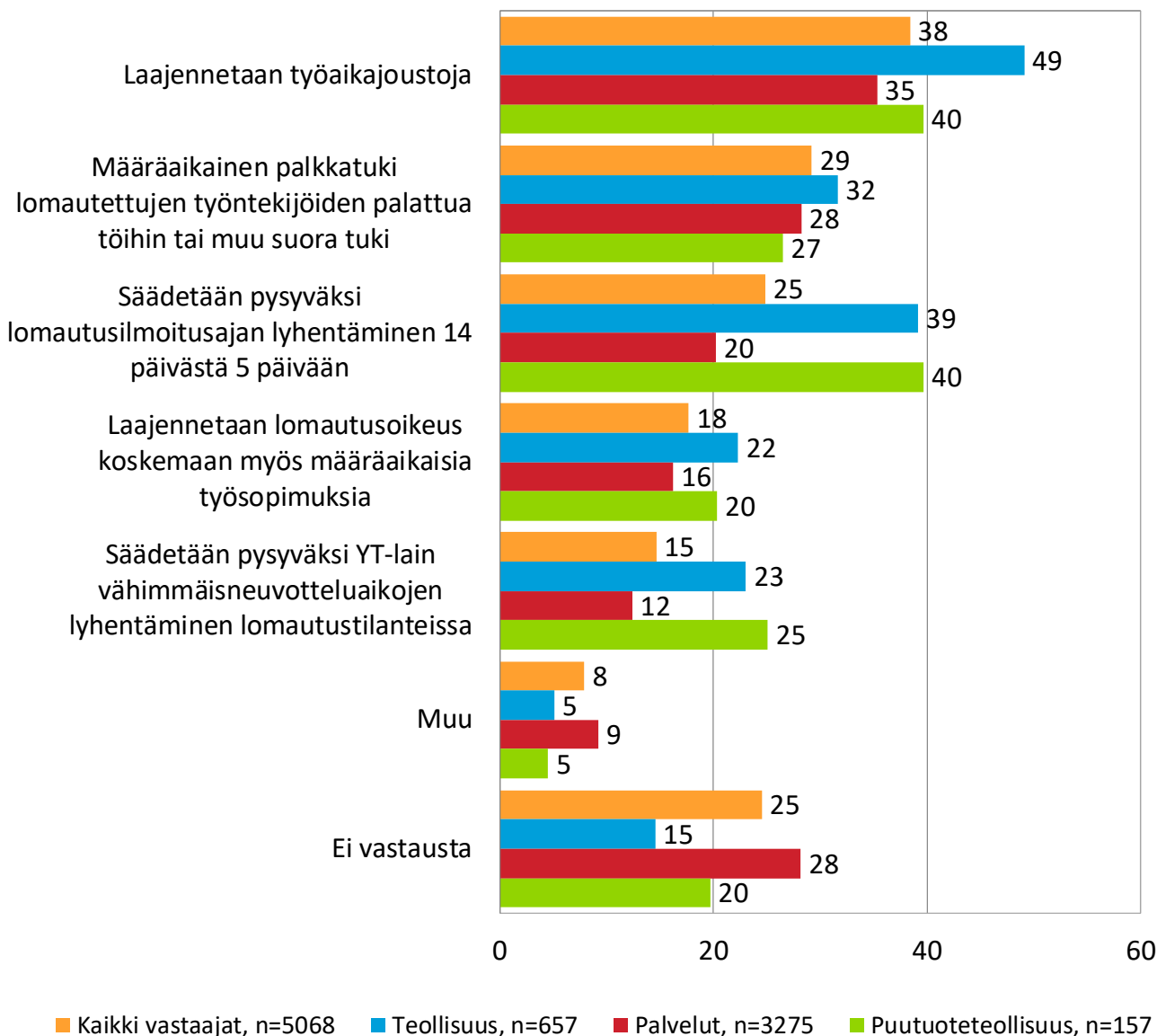
Puutuoteteollisuuden toimijoilla liiketoiminnan pysähtyminen oli selkeästi pienempi tekijä kuin muilla vertailutoimialoilla. Työn uudelleenorganisointiin panostaminen oli kuitenkin alalla muita vertailutoimialoja merkittävämpi tekijä.

Kuva 17. Mikä tai mitkä seuraavista vaihtoehtoista joustavoittaisi yrityksenne toimintaa? % (Vastaaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja)

Koko maan pk-yritysten vastaajien mielestä työaikajousten laajentaminen joustavoittaisi heidän yrityksensä toimintaa kaikkein parhaiten, tämä toimi korostui varsinkin teollisuuden toimialalla. Määräaikainen palkkatuki lomautettujen työntekijöiden töihin palaamiseen tai muu suora tuki sekä lomautusilmoitusajan lyhentäminen pysyvästi viiteen päivään saavat seuraavaksi eniten tukea.

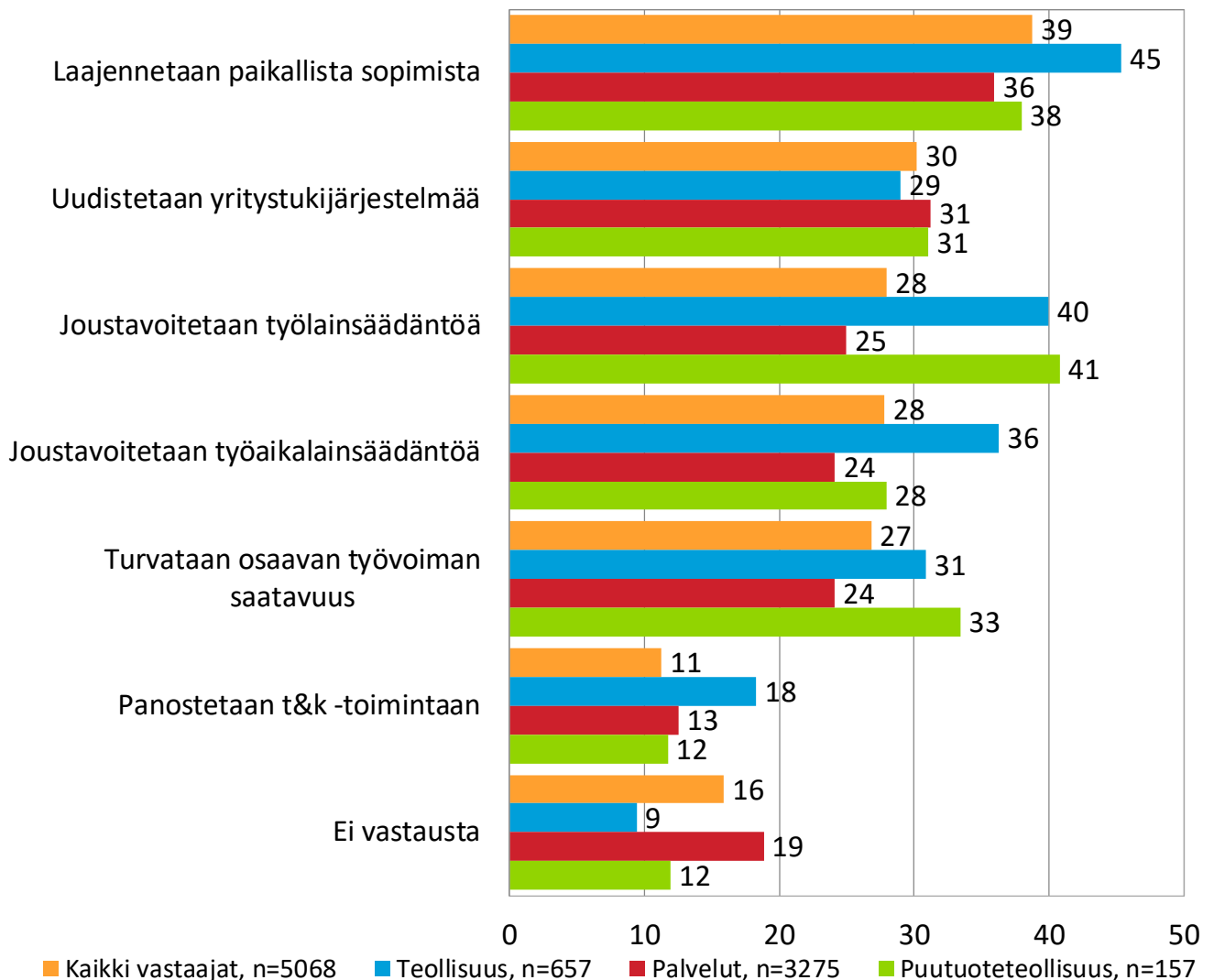
Puutuoteteollisuuden toimijat valitsivat parhaiksi vaihtoehtoiksi työaikajousten laajentamisen ja lomautusilmoitusajan lyhentämisen pysyväksi säätämisen. Lomautusilmoitusajan lyhentäminen viiteen päivään oli alalla vertailutoimialoihin verrattuna selvästi parempi vaihtoehto.

Kuva 18. Mikä tai mitkä seuraavista vaihtoehtoista tukisi oman yrityksenne toimintaa pidemmällä aikavälillä? % (Vastaajat ovat voineet valita useita vaihtoehtoja)

Kun pk-yritysten edustajilta kysyttiin mikä tukisi heidän yrityksensä toimintaa pidemmällä aikavälillä, paikallisen sopimisen laajentaminen nousi suosituimmaksi vaihtoehdoksi. Tätä kannatti varsinkin teollisuuden toimialan yritykset, jotka toivoivat myös työlainsäädännön joustavoittamista sekä työaikalainsäädännön joustavoittamista.

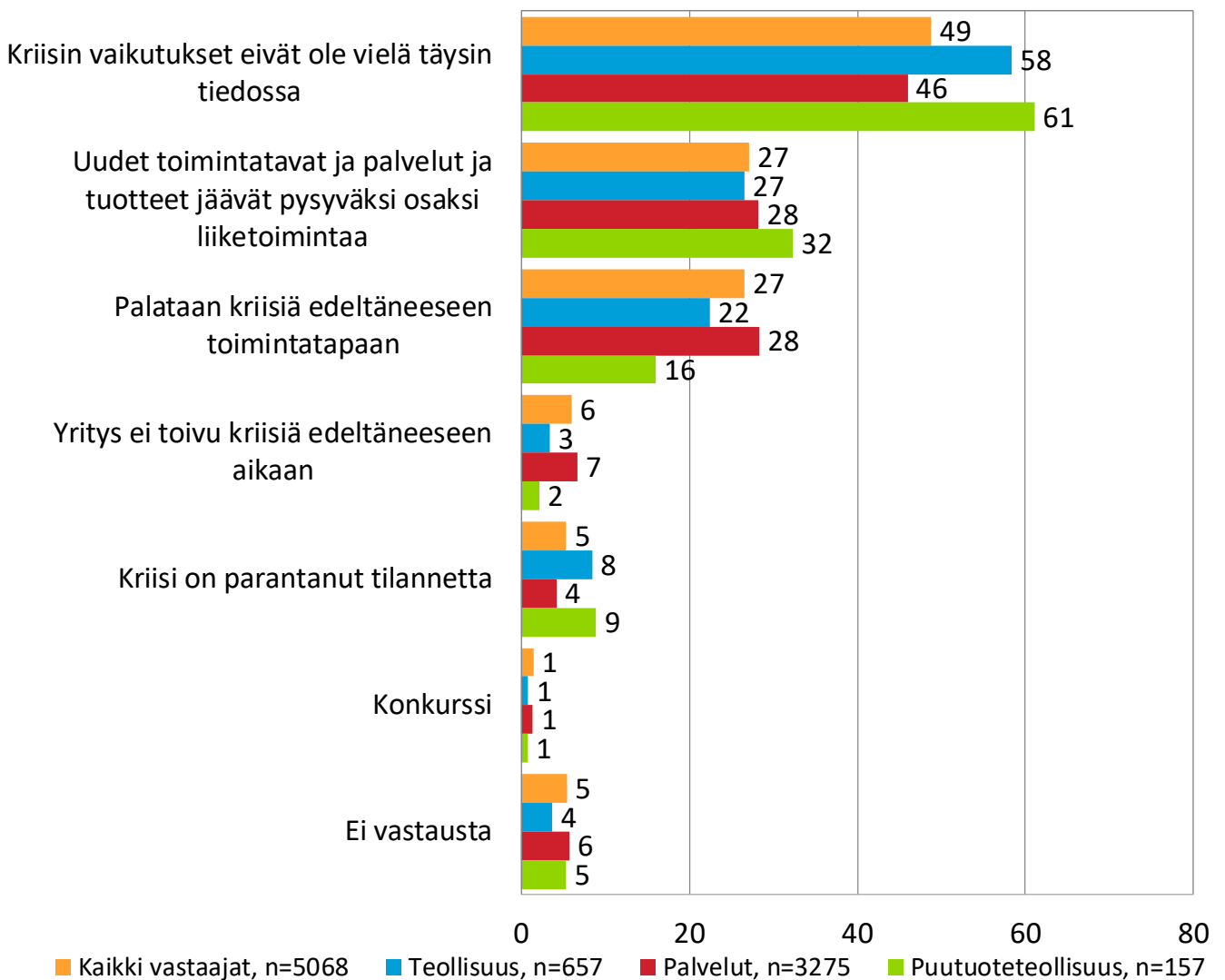
Puutuoteteollisuuden pk-yritysten vastaajien mielestä heille paras vaihtoehto olisi työlainsäädännön joustavoittaminen. Tämän jälkeen toimialan yritysten mielestä pitkän aikavälin toimintaa tukisi paikallisen sopimisen laajentaminen, osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ja yritystukijärjestelmän uudistaminen.

Kuva 19. Millaiset ovat yrityksenne tulevaisuudennäkymät? %

Suomalaiset pk-yritykset ovat vielä hieman epävarmoja tulevaisuuden suhteen. Noin puolet vastaajista toteaa, että kriisin vaikutukset eivät ole vielä täysin tiedossa. Tämä korostuu varsinkin teollisuuden toimialan vastaajien joukossa. Hieman yli neljäsosa vastaajista kuitenkin toteaa, että kriisin aikana kehitetyt ja muotoutuneet toimintatavat sekä palvelut tulevat jäämään pysyväksi osaksi liiketoimintaa. Sama määrä vastaajista kuitenkin myös koki, että tulevaisuudessa he tulevat palaamaan kriisiä edeltäneeseen toimintatapaan. Vain 6% vastaajista koki, että yritys ei tule toipumaan kriisiä edeltäneeseen aikaan. Lähes saman verran kuitenkin totesi, että kriisi on parantanut yrityksen tilannetta.

Enemmän kuin kolme viidestä puutuoteteollisuuden vastaajista totesi, ettei kriisin vaikutukset ole heillä vielä täysin tiedossa. Samalla toimialan yritykset kokivat vertailutoimialoja harvemmin, että yrityksessä palataan kriisiä edeltäneeseen toimintatapaan.

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN JA ELY-KESKUSTEN YHTEYSTIEDOT

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ

Aleksanterinkatu 4, 00170 Helsinki
puhelin 0295 16001
www.tem.fi

ETELÄ-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Alvar Aallon katu 8, 60100 Seinäjoki

Vaasan toimipaikka

Wolffintie 35, 6. krs, 65100 Vaasa

Kokkolan toimipaikka

Pitkäsillankatu 15, 67100 Kokkola

puhelin 0295 027 500

www.ely-keskus.fi/etela-pohjanmaa

ETELÄ-SAVON ELY-KESKUS

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli

puhelin 0295 024 000

www.ely-keskus.fi/etela-savo

HÄMEEN ELY-KESKUS

Kirkkokatu 12, 15140 Lahti

Hämeenlinnan toimipaikka

Birger Jaarlin katu 15, 13100 Hämeenlinna

puhelin 0295 025 000

www.ely-keskus.fi/hame

KAAKKOIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Salpausselänkatu 22, 45100 Kouvola

Lappeenrannan toimipaikka

Villimiehenkatu 2 B, 53100 Lappeenranta

puhelin 0295 029 000

www.ely-keskus.fi/kaakkois-suomi

KAINUUN ELY-KESKUS

Kalliokatu 4, 87100 Kajaani

puhelin 0295 023 500

www.ely-keskus.fi/kainuu

KESKI-SUOMEN ELY-KESKUS

Cygnaeuskenkatu 1, 40100 Jyväskylä

puhelin 0295 024 500

www.ely-keskus.fi/keski-suomi

LAPIN ELY-KESKUS

Hallituskatu 3 B, 96100 Rovaniemi

Kemin toimipaikka

Valtakatu 28, 94100 Kemi

puhelin 0295 037 000

www.ely-keskus.fi/lappi

PIRKANMAAN ELY-KESKUS

Yliopistonkatu 38 (Attila), 33101 Tampere

puhelin 0295 036 000

www.ely-keskus.fi/pirkanmaa

POHJANMAAN ELY-KESKUS

Wolffintie 35 B, 5. krs, 65100 Vaasa

Kokkolan toimipaikka

Pitkäsillankatu 15, 67100 Kokkola

puhelin 0295 028 500

www.ely-keskus.fi/pohjanmaa

POHJOIS-KARJALAN ELY-KESKUS

Kauppakatu 40 B, 3. krs., 80100 Joensuu

puhelin 0295 026 000

www.ely-keskus.fi/pohjois-karjala

POHJOIS-POHJANMAAN ELY-KESKUS

Veteraaninkatu 1, 90130 Oulu

puhelin 0295 038 000

www.ely-keskus.fi/pohjois-pohjanmaa

POHJOIS-SAVON ELY-KESKUS

Kallanranta 11, 70100 Kuopio

Joensuun toimipaikka

Kauppakatu 40 B, 80100 Joensuu

puhelin 0295 026 500

Mikkelin toimipaikka

Jääkärintie 14, 50100 Mikkeli

www.ely-keskus.fi/pohjois-savo

SATAKUNNAN ELY-KESKUS

Yrjönkatu 20, 28100 Pori

puhelin 0295 022 000

www.ely-keskus.fi/satakunta

UUDENMAAN ELY-KESKUS

Opastinsilta 12 B, 5. krs, 00520 HELSINKI

puhelin 0295 021 000

www.ely-keskus.fi/uusimaa

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUS

Itsenäisyydenaukio 2, 20800 Turku

puhelin 0295 022 500

www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Porin toimipiste

Yrjönkatu 20, 28100 Pori

puhelin 0295 022 500

www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi

Työ- ja elinkeinoministeriö

www.tem.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet